

Неотдавна в залата на Държавния музикален и балетен център „Стефан Македонски“ се отбеляза седемдесетгодишнината на Маргарита Арнаудова.

Отишла си на петдесет и три години, голямата ни хореографка остави след себе си следа, която времето по никакъв начин не може да заличи.

Наред с десетките шедьоври, обогатили българската хореографска мисъл с нови идеи, търсения и форми, Маргарита Арнаудова е личността, формирала уникалния облик на балет „Арабеск“, а заедно с това и облика на съвременния танц в България. Самата тя, възпитаник на специалност „Класически танц“ в Държавното хореографско училище, завършила балетна режисура в световен център като Москва, натрупвайки опит и наблюдения, съвсем не споделя схващането, че класическият танц е универсално и единствено средство за изразяване. Забележителната ни хореографка е личност, непобираща се в канони, пък били те и най-утвърдените. За Маргарита Арнаудова класическият танц е основополагащо начало, но в никакъв случай - спирка. Творец с модерно мислене, тя прави и възможното, и невъзможното, за да изгради от единствената ни трупа за съвременен танц пълноценен организъм с универсални възможности, с танцьори и репертоар, адекватни на развитието в света. Работейки в една затворена система, тя не спира да търси начини за усъвършенстване, за обогатяване на информацията, като осигурява на танцьорите си разнообразен репертоар и работа с кубински, западноевропейски и американски хореографи в различни съвременни стилове и жанрове.

Ако трябва да дам квалификация на твореца Маргарита Арнаудова, бих използвала думите „движение“ и „развитие“. В този смисъл може да се каже, че творенето е естественото състояние на Маргарита Арнаудова. Ако човек внимателно проследи заглавията ѝ, с лекота ще установи колко разнообразна, експериментираща, търсеща е тя във всичките си проявления. Точно затова винаги е била интересна на публиката и никога не я е лъгала в очакванията ѝ за нещо ново и различно. Тя подхождаше еднакво смело както към съвсем нови и непознати за българската публика експерименти, така и към творби, вече интерпретирани от световноизвестни хореографи, като винаги беше ясно разпознаваема като стил и авторски облик. Днес от дистанцията на времето още по-ясно се вижда смисълът на нейния кратък, но щастлив и плодотворен в творческо отношение живот. Успешното развитие на балет „Арабеск“, на поколенията талантиви танцьори и хореографи, продължаващи и развиващи делото на Маргарита Арнаудова, са най-категоричното доказателство, че нейният дух никога не е напускал културното ни пространство.

За отбелязването на годишнината бяха подбрани три култови заглавия на изтъкнатата ни хореографка, представящи три етапа в нейното развитие: „Пролетно тайнство“, „Нестинарка“ и „Болеро“. Подборът и организирането бе дело на Боряна Сечанова и Олеся Панткина - добре известни имена в съвременната ни танцова палитра. И двете са утвърдени хореографи, трайно обвързани с каузата на балет „Арабеск“, и двете са посветени на идеята сегашното състояние и развитие на единствената ни компания за съвременен танц да е адекватно на концепцията и вижданията на Маргарита Арнаудова: Боряна Сечанова е дългогодишен директор на трупата, а Олеся Панткина е постановчик, репетитор и... дъщеря на Маргарита Арнаудова.

Специално за деня на честването бе представена най-новата книга на проф. Анелия Янева „Маргарита Арнаудова: не мога да отделя себе си от балета“ – своеобразно продължение и разширение на „За Маргарита Арнаудова – с любов!“. В този труд будят възхищение прецизно събраните и подредени материали, съчетаващи анализи, отзиви, спомени, и респектиращата дълбочина на професионалните наблюдения и обобщения. Текстът е богато илюстриран със снимков материал, който онагледява различните етапи от живота и творчеството на Маргарита Арнаудова и сам по себе си е много ценен и интересен.

Непосредствено преди концертната програма във фоайето на центъра „Стефан Македонски“ на видеостена се излъчваха филми с постановки на Маргарита Арнаудова, напомнящи както за нейната изключителна значимост, така и за висотата и класата на артистите, имали щастието да работят с творец от такава величина.

Първото от трите представени заглавия бе „Пролетно тайнство“ – филмирана версия под режисурата на Михаил Пандурски от началото на 80-те години на миналия век. Не може да не се отчете творческата смелост на Маргарита Арнаудова, която поставя това заглавие по време, когато имена като Бежар и Пина Бауш са създали революционни версии на безсмъртната творба на Стравински. Прави впечатление богатата танцова лексика, изключителната експресивност на движенията и формите и деликатното и умерено вписване на фолклорни детайли, направено с безупречен вкус и мярка.

Следващите две заглавия фигурират неизменно в репертоара и бяха изпълнени от сегашните артисти и продължители на славната традиция. Разтърсващо изпълнение на „Нестинарка“ и „Болеро“ представи последното поколение артисти на „Арабеск“. Шеметно динамични, пресъздаващи съвършено драмата, носещи усещането за огнен

танц, за жертвена посветеност в „Нестинарка” и магнетични, с невероятно сгъстен емоционален заряд в „Болеро”.

На финалната поза се разрази пожар от аплодисменти и никой не се съмняваше, че в случилото се имаше дълбок смисъл. И че духът на Маргарита Арнаудова никога не е напускал театъра и съвременния ни танцов свят.

Мария Русанова